

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer de Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

T 070-456 0000
F 070-456 1111

Datum
Betreft Kabinetsreactie op Deltaprogramma 2025

Geachte voorzitter,

Hierbij bied ik u, mede namens de minister van VRO en de minister van LNVN, het Deltaprogramma 2025 (DP2025) aan. Dit is het jaarlijkse voorstel van de deltacommissaris voor de inzet op waterveiligheid, zoetwatervoorziening en ruimtelijke adaptatie, dat u wordt aangeboden in overeenstemming met artikel 4.10, eerste lid, van de Waterwet. Het DP2025 rapporteert over de voortgang en de wijzigingen in het Deltaprogramma en over de maatregelen voor de komende jaren. Het DP2025 is tot stand gekomen in nauwe samenwerking tussen Rijk, gemeenten, waterschappen, provincies, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven.

De deltacommissaris heeft op 22 juli jl. het DP2025 aan het kabinet aangeboden. In zijn aanbiedingsbrief bij het DP2025 geeft de deltacommissaris drie aanbevelingen en daaraan verbonden adviezen:

1. *Denk groter en kijk vooruit: doorbreek de impasse.* Met als advies om prioriteit te geven aan het bieden van een perspectief voor het landelijk gebied, inclusief een toekomstbestendig agrarisch landgebruik dat, waar mogelijk, ook bijdraagt aan de opgaven voor water en bodem in brede zin.
2. *Geef water de ruimte.* De deltacommissaris geeft aan dat het Deltaprogramma kan starten om met alle regio's in beeld te brengen wat een volhoudbare waterbalans is. Daarnaast adviseert de deltacommissaris om, tijdens de herijking van de ruimtelijke reserveringen onder regie van de minister van IenW, uit te werken welk perspectief er is voor de gebieden die onder een reserveringsregime (komen te) vallen.
3. *Investeer tijdig in het op orde krijgen van voldoende uitvoeringskracht.* De deltacommissaris vraagt aandacht voor de financiële zekerheid van het Deltaprogramma op lange termijn. Daarnaast adviseert de deltacommissaris om met onderwijsinstellingen en de betrokken werkgevers afspraken te maken over de wijze waarop er tijdig voldoende professionals (bij)geschoold kunnen worden. De deltacommissaris geeft daarbij aan dat uit de komende herijking van het Deltaprogramma naar voren zal komen welke kennis en kunde nodig is voor het realiseren van de doelen van het Deltaprogramma op de langere termijn.

Reactie kabinet op DP2025

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Het kabinet informeert met deze brief de Eerste en Tweede Kamer over welke stappen gezet worden om beter voorbereid te zijn op de gevolgen van klimaatverandering en hoe de aanbevelingen van de deltacommissaris daarin meegenomen worden:

1. Denk groter en kijk vooruit: doorbreek de impasse

Het kabinet deelt het inzicht met de deltacommissaris dat veel opgaven samenkomen in de schaarse ruimte en belangen daarbij kunnen botsen. Om vooruitgang te blijven boeken is het wenselijk om de opgaven, perspectieven en afwegingen van Rijk en regio samenhangend in beeld te brengen en richting te geven vanuit langetermijnhoudbaarheid van waterveiligheid, zoetwatervoorziening en ruimtelijke inrichting.

Het kabinet werkt in dit kader aan de nieuwe Nota Ruimte, met daarin het integrale toekomstperspectief op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland. Hierin houden we rekening met de gevolgen van klimaatverandering. Het Deltaprogramma kan vanuit de eigen kennisbasis en de nationale opzet bijdragen aan het ontwikkelen van dit perspectief. Het kabinet verwacht dat het Deltaprogramma mede invulling kan geven aan het versterken van de structurele samenwerking tussen Rijk en regio's en de samenhang tussen noodzakelijke keuzes op diverse schalen. Het kabinet denkt daarbij in het bijzonder aan de lange termijn houdbaarheid van het water- en bodemsysteem, mede in het licht van de toenemende weersextremen en klimaatverandering. Daarnaast zijn middelen voor provinciale maatregelpakketten voor het realiseren van doelen op het gebied van water, natuur en klimaat beschikbaar gesteld.

2. Geef water de ruimte

Het kabinet herkent de oproep van de deltacommissaris om volhoudbare waterbalansen in alle regio's in beeld te brengen. De opgaven voor watertekort, wateroverlast en waterveiligheid worden groter. In het hoofdlijnenakkoord van 16 mei jl. is aangegeven dat Nederland zich verder zal moeten aanpassen aan klimaatverandering. Daarbij wordt benoemd dat de adaptatieaanpak wordt geactualiseerd, waarbij onder andere aandacht zal zijn voor de beschikbaarheid van zoetwater. In het Deltaprogramma Zoetwater worden gezamenlijk met de zoetwaterregio's de knelpunten in beeld gebracht en worden waterbalansen opgemaakt.

In het Nationaal Waterprogramma 2028-2033 vindt besluitvorming plaats over de maatregelen en systeemkeuzes om de waterbalans, ook gedurende droge zomers of neerslagpieken, in evenwicht te houden. Ter voorbereiding daarop worden in 2024 en 2025 mogelijke strategieën voor het aanpakken van toekomstige zoetwatertekorten verkend, vergelijkbaar met de oplossingsrichtingen van het Kennisprogramma Zeespiegelstijging. Hierover wordt de Kamer eind 2024 nader geïnformeerd.

Ook het advies van de deltacommissaris over de ruimtelijke reserveringen wordt onderstreept door het kabinet. Een klimaatbestendig water- en bodemsysteem is randvoorwaardelijk voor toekomstbestendige ruimtelijke ontwikkelingen. Bij de structurerende keuzes die in dat verband nodig zijn, wordt intensief samengewerkt met decentrale overheden, maatschappelijke organisaties en het georganiseerde bedrijfsleven. Het kabinet benadrukt het grote belang van de rivieren voor ons land, onder andere voor de zoetwaterbeschikbaarheid, waterberging, natuur en recreatie. Daarom werkt het kabinet aan een hernieuwd

programma Ruimte voor de Rivier. Rivieren blijven hiermee bevaarbaar en krijgen meer ruimte. Ook wordt het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) herijkt om te borgen dat onze dijken ook in de toekomst voldoende en tijdig bescherming bieden. Telkens zal aandacht moeten zijn voor het perspectief voor de gebieden die onder een reserveringsregime (komen te) vallen.

3. *Investeer tijdig in het op orde krijgen van voldoende uitvoeringskracht*
De deltacommissaris vraagt aandacht voor de financiële zekerheid van het Deltaprogramma op lange termijn. Het kabinet zal, samen met de uitkomsten van de evaluatie van de Waterwet en de subsidieregeling HWBP, het vraagstuk over financiële zekerheid in nauwe samenspraak met de waterschappen nader uitwerken voor het vernieuwen van lopende financiële afspraken voor het HWBP. Het kabinet is het eens met de deltacommissaris dat er aandacht moet zijn voor de uitvoeringscapaciteit en steunt het advies om ook de onderwijsinstellingen en relevante werkgevers hierbij te betrekken.

Tot slot

Het kabinet dankt de deltacommissaris voor zijn adviezen en inzet voor het Deltaprogramma.

Het kabinet onderkent de uitdagingen van het vraagstuk van klimaatverandering en de potentiële gevolgen daarvan. De KNMI'23-klimaatsscenario's laten ons een toekomst zien waarin weersextremen toenemen, winters natter en zomers droger worden, en de zeespiegel blijft stijgen.¹ Ook laat het meest recente PBL-rapport over klimaatrisico's zien dat Nederland goed voorbereid moet worden op de gevolgen van klimaatverandering.² De impact van klimaatverandering wordt steeds meer zichtbaar en zal meer merkbaar worden.

Voor een veilige toekomst voor de komende generaties is het van belang dat Nederland zich verder aanpast aan klimaatverandering. Het Rijk en medeoverheden zullen daarom moeten blijven samenwerken om de doelstellingen binnen de water- en bodemopgaven te halen.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

Barry Madlener

¹ Kamerstuk 32 813, nr. 1386

² Kamerstuk 32 813, nr. 1387